

ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ  
Γ' ΤΑΞΗΣ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ  
ΣΑΒΒΑΤΟ 10 ΙΟΥΝΙΟΥ 2000  
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ  
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ :  
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

**Διδαγμένο κείμενο**  
**Πλάτωνος Πολιτεία (360 A-D)**

Καὶ τοῦτο ἐννοήσαντα ἀποπειρᾶσθαι τοῦ δακτυλίου εἰ ταύτην ἔχοι τὴν δύναμιν, καὶ αὐτῷ οὕτω συμβαίνειν, στρέφοντι μὲν εἴσω τὴν σφενδόνην ἀδήλω γίγνεσθαι, ἔξω δὲ δήλω· αἰσθόμενον δὲ εὐθύς διαπράξασθαι τῶν ἀγγέλων γενέσθαι τῶν παρὰ τὸν βασιλέα, ἐλθόντα δὲ καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μοιχεύσαντα, μετ' ἐκείνης ἐπιθέμενον τῷ βασιλεῖ ἀποκτεῖναι καὶ τὴν ἀρχὴν οὕτω κατασχεῖν.

Εἰ οὖν δύο τοιούτω δακτυλίῳ γενοίσθην, καὶ τὸν μὲν ὁ δίκαιος περιθεῖτο, τὸν δὲ ὁ ἄδικος, οὐδεὶς ἂν γένοιτο, ὡς δόξειεν, οὕτως ἀδαμάντινος, ὃς ἂν μείνειεν ἐν τῇ δικαιοσύνῃ καὶ τολμήσειεν ἀπέχεσθαι τῶν ἀλλοτρίων καὶ μὴ ἄπτεσθαι, ἔξὸν αὐτῷ καὶ ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἀδεῶς ὅ,τι βούλοιτο λαμβάνειν, καὶ εἰσιόντι εἰς τὰς οἰκίας συγγίγνεσθαι ὅτω βούλοιτο, καὶ ἀποκτεινύνασθαι καὶ ἐκ δεσμῶν λύειν οὕστινας βούλοιτο, καὶ τᾶλλα πράττειν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἰσόθεον ὄντα. Οὕτω δὲ δρῶν οὐδὲν ἂν διάφορον τοῦ ἑτέρου ποιοῖ, ἀλλ' ἐπὶ ταῦτ' ἂν ἴοιεν ἀμφοτέρω. Καίτοι μέγα τοῦτο τεκμήριον

ἂν φαίη τις ὅτι οὐδεὶς ἐκὼν δίκαιος ἀλλ' ἀναγκαζόμενος, ὡς οὐκ ἀγαθοῦ ἰδίᾳ ὄντος, ἐπεὶ ὅπου γ' ἂν οἴηται ἕκαστος οἷός τε ἔσεσθαι ἀδικεῖν, ἀδικεῖν. Λυσιτελεῖν γὰρ δὴ οἴεται πᾶς ἀνὴρ πολὺ μᾶλλον ἰδίᾳ τὴν ἀδικίαν τῆς δικαιοσύνης, ἀληθῆ οἰόμενος, ὡς φήσει ὁ περὶ τοῦ τοιούτου λόγου λέγων· ἐπεὶ εἴ τις τοιαύτης ἐξουσίας ἐπιλαβόμενος μηδὲν ποτε ἐθέλοι ἀδικῆσαι μηδὲ ἄψαιτο τῶν ἀλλοτρίων, ἀθλιώτατος μὲν ἂν δόξειεν εἶναι τοῖς αἰσθανομένοις καὶ ἀνοητότατος, ἐπαινοῖεν δ' ἂν αὐτὸν ἀλλήλων ἐναντίον ἐξαπατῶντες ἀλλήλους διὰ τὸν τοῦ ἀδικεῖσθαι φόβον.

**A.** Από το κείμενο που σας δίνεται να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το απόσπασμα: ***“Εἰ οὖν δύο τοιούτω δακτυλίῳ γενοίσθην, ... ἔσεσθαι ἀδικεῖν, ἀδικεῖν”***.

Μονάδες 10

**B.** Να γράψετε στο τετράδιό σας τις απαντήσεις των παρακάτω ερωτήσεων:

**B1. ἰσότηρον:** Να εξηγήσετε πώς χρησιμοποιείται η λέξη αυτή στο κείμενο και ποια αντίληψη του αρχαίου κόσμου για το θείο εκφράζει.

Μονάδες 15

**B2.** Με βάση τον μύθο του Γύγη ο Γλαύκων καταλήγει στο συμπέρασμα ότι ***“οὐδεὶς ἐκὼν δίκαιος ἀλλ' ἀναγκαζόμενος”***. Σε ποιο σωκρατικό δόγμα αντιτίθεται η

άποψη αυτή και με ποια επιχειρήματα υποστηρίζεται στη συνέχεια του κειμένου (ώς ούκ αγαθοῦ ἰδία ὄντος, ... διὰ τὸν τοῦ ἀδικεῖσθαι φόβον);

Μονάδες 15

**B3.** Ποιες είναι οι τέσσερις θεμελιώδεις αρετές, κατά τον Πλάτωνα, και πώς ενσαρκώνονται στην ιδεώδη πολιτεία του;

Μονάδες 10

**B4.** Να γράψετε ένα συνώνυμο της αρχαίας ελληνικής για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις :

*βούλομαι, φημί, οἶομαι, φόβος, δρῶ.*

Μονάδες 10

### Γ. Αδίδακτο κείμενο 'Ισοκράτους *Νικοκλής*, 27-28

Ὡς δὲ προσηκόντως τὴν ἀρχὴν ἡμεῖς ἔχομεν, πολὺ τούτου συντομώτερος καὶ μᾶλλον ὁμολογούμενος ὁ λόγος ἐστίν. Τίς γὰρ οὐκ οἶδεν, ὅτι Τεῦκρος μὲν ὁ τοῦ γένους ἡμῶν ἀρχηγός, παραλαβὼν τοὺς τῶν ἄλλων πολιτῶν προγόνους, πλεύσας δεῦρο καὶ τὴν πόλιν αὐτοῖς ἔκτισεν καὶ τὴν χώραν κατένειμεν, ὁ δὲ πατὴρ Εὐαγόρας ἀπολεσάντων ἑτέρων τὴν ἀρχὴν πάλιν

ἀνέλαβεν, ὑποστὰς τοὺς μεγίστους  
κινδύνους, καὶ τοσοῦτον μετέστησεν ὥστε  
μηκέτι φοίνικας Σαλαμινίων τυραννεῖν,  
ἀλλ' ὧνπερ ἦν τὴν ἀρχήν, τούτους καὶ νῦν  
ἔχειν τὴν βασιλείαν;

**Γ1.** Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το  
κείμενο.

Μονάδες 20

**Γ2.α)** Να γράψετε το θηλυκό γένος των  
παρακάτω μετοχών στον αριθμό και  
την πτώση που βρίσκονται:

**ὁμολογούμενος, πλεύσας,  
ἀπολεσάντων, ὑποστὰς.**

Μονάδες 4

**Γ2.β)** Να μεταφέρετε τα παρακάτω ρήματα  
στον αντίστοιχο τύπο της οριστικής  
ενεστώτα και μέλλοντα:

**κατένειμεν, ἀνέλαβεν, μετέστησεν.**

Μονάδες 6

**Γ3.** Να χαρακτηρισθούν συντακτικώς οι  
υπογραμμισμένες λέξεις στο απόσπασμα  
που ακολουθεί:

"...ὁ δὲ πατὴρ Εὐαγόρας ἀπολεσάντων  
ἑτέρων τὴν ἀρχήν πάλιν ἀνέλαβεν,  
ὑποστὰς τοὺς μεγίστους κινδύνους,  
καὶ τοσοῦτον μετέστησεν ὥστε μηκέτι  
φοίνικας Σαλαμινίων τυραννεῖν, ἀλλ'

ὧνπερ ἦν τὴν ἀρχήν, τούτους καὶ νῦν  
ἔχειν τὴν βασιλείαν".

Μονάδες 10